

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเรียนการสอนสุขภาพอนามัยในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก โดยการใช้แบบสอบถามครูเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อการสอน การวัดผลและประเมินผล และการนิเทศการสอน แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับความรู้ที่ได้รับ ตลอดจนความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการเรียนการสอนสุขภาพอนามัยในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและตัวอย่างประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 จำนวน 1,775 คน และนักเรียนที่กำลังเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 13,053 คน ปีการศึกษา 2533 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก

ตัวอย่างประชากร คือ ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 ระดับละ 1 คน ได้ตัวอย่างประชากรโรงเรียนละ 3 คน รวมเป็นตัวอย่างประชากร 282 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนละ 4 คน รวมเป็นตัวอย่างประชากร 376 คน ในการเลือกตัวอย่างประชากรเพื่อนำมาใช้ในการวิจัย ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. สสำรวจจำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2533 ได้จำนวนโรงเรียนทั้งหมด 457 โรงเรียน
2. เลือกโรงเรียนที่จะศึกษาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน โดยจำแนกโรงเรียนออกเป็นขนาดต่างๆ โดย

อาศัย เกณฑ์ของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2526: คำนำ) เป็นแนวทางในการจำแนก ซึ่งมี 5 ขนาดคือ

โรงเรียนขนาดใหญ่มาก	มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่	1,080	คนขึ้นไป
โรงเรียนขนาดใหญ่	มีจำนวนนักเรียน	720-1,079	คน
โรงเรียนขนาดกลาง	มีจำนวนนักเรียน	360-719	คน
โรงเรียนขนาดเล็ก	มีจำนวนนักเรียน	120-359	คน
โรงเรียนขนาดเล็กมาก	มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า	120	คนลงมา

แต่ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจำแนกขนาดโรงเรียนออกเป็น 3 ขนาดคือ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้เพราะโรงเรียนขนาดใหญ่มากและโรงเรียนขนาดใหญ่มีจำนวนน้อย จึงรวมเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดเล็กมากบางโรงเรียน เปิดสอนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ดังนั้นจึงรวมโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดเล็กมาก เข้าด้วยกัน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เกณฑ์ในการจำแนกขนาดโรงเรียนในการวิจัยนี้มี 3 ขนาดคือ

โรงเรียนขนาดใหญ่	หมายถึง	โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่	720	คนขึ้นไป
โรงเรียนขนาดกลาง	หมายถึง	โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน	360-719	คน
โรงเรียนขนาดเล็ก	หมายถึง	โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่	359	คนลงมา

โรงเรียนที่เปิดสอนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก มีทั้งหมด 457 โรง จำแนกเป็น 3 ขนาด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

โรงเรียนขนาดใหญ่	มีจำนวน	8	โรง
โรงเรียนขนาดกลาง	มีจำนวน	46	โรง
โรงเรียนขนาดเล็ก	มีจำนวน	403	โรง

สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลางนั้นมีจำนวนน้อย ผู้วิจัยจึงเลือกทั้งหมด โรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวน 403 โรง สุ่มตัวอย่างตามอำเภอตามสัดส่วนร้อยละ 10 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก ได้จำนวน โรงเรียนขนาดเล็ก 40 โรง

รวมโรงเรียนทั้งหมด 94 โรง ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนโรงเรียนที่เลือก

อำเภอ	จำนวนโรงเรียน			รวมโรงเรียน	
	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก ทั้งหมด	เลือก	ที่เลือกศึกษา
เมืองพิษณุโลก	3	12	58	6	21
วังทอง	1	8	60	6	15
วัดโบสถ์	-	1	25	2	3
บางกระทุ่ม	-	2	37	4	6
บางระกำ	1	5	71	7	13
พรหมพิราม	1	4	54	5	10
เนินมะปราง	-	6	26	3	9
นครไทย	2	6	47	5	13
ชาติตระการ	-	2	25	2	4
รวม	8	46	403	40	94

3. กำหนดตัวอย่างประชากรจากโรงเรียนที่เลือกศึกษาจากตารางที่ 1 ดังนี้

3.1 กำหนดให้ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 ตอบแบบสอบถามระดับละ 1 คน โรงเรียนละ 3 คน จะได้จำนวนครูที่เป็นตัวอย่างประชากร 282 คน

3.2 กำหนดให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตอบแบบสอบถามโรงเรียนละ 4 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา โดยการสุ่มตัวอย่างห้องเรียนแล้วจึงสุ่มตัวอย่างหมายเลขประจำตัวของนักเรียน จะได้จำนวนนักเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร 376 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พิษณุโลก เกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อการสอน การวัดผลและประเมินผล และการนิเทศการสอน จำนวน 3 ชุด และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้รับ ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการเรียนการสอนสุขภาพอนามัยในกลุ่ม สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จำนวน 1 ชุด

ลักษณะของเครื่องมือ

ชุดที่ 1 แบบสอบถามครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ และเติมคำ

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการเรียนการสอนสุขภาพอนามัยในกลุ่มสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำ โดยสร้างให้ ครอบคลุมด้านต่อไปนี้

หลักสูตร

การจัดการเรียนการสอน

สื่อการสอน

การวัดผลและประเมินผล

การนิเทศการสอน

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการเรียนการสอนสุขภาพ อนามัยในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นแบบปลายเปิด

ชุดที่ 2 แบบสอบถามครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ และเติมคำ

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการเรียนการสอนสุขภาพอนามัยในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีลักษณะ เป็นแบบ เลือกตอบและ เต็มค่า โดยสร้างให้ครอบคลุมด้านต่อไปนี้

หลักสูตร
การจัดการเรียนการสอน
สื่อการสอน
การวัดผลและประเมินผล
การนิเทศการสอน

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการเรียนการสอนสุขภาพอนามัยในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นแบบปลายเปิด

ชุดที่ 3 แบบสอบถามครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ มีลักษณะ เป็นแบบ เลือกตอบและ เต็มค่า

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการเรียนการสอนสุขภาพอนามัยในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีลักษณะ เป็นแบบ เลือกตอบและ เต็มค่า โดยสร้างให้ครอบคลุมด้านต่อไปนี้

หลักสูตร
กิจกรรมการเรียนการสอน
สื่อการสอน
การวัดผลและประเมินผล
การนิเทศการสอน

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการเรียนการสอนสุขภาพอนามัยในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นแบบปลายเปิด

ชุดที่ 4 แบบสอบถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับประสบการณ์ด้านสุขภาพอนามัยที่นักเรียนได้รับ เป็นแบบ
มาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 3 ระดับ

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการเรียนการสอน
สุขภาพอนามัยในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นแบบปลายเปิด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือ โดยดำเนินการสร้างตามลำดับขั้น ดังนี้

1. ศึกษา ค้นคว้า รวบรวมความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนในด้านต่างๆ ดังนี้คือ
หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน การวัดผลและประเมินผล และการนิเทศการสอน
จากหนังสือ คู่มือครู เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสุขภาพอนามัย
จากหลักสูตร แผนการสอน และคู่มือครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในทุกระดับชั้น หนังสือและงาน
วิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาสาระสำคัญในการสร้างแบบสอบถาม
3. กำหนดขอบข่าย เนื้อหา และรูปแบบของเครื่องมือที่จะสร้าง
4. สร้างแบบสอบถาม โดยพิจารณาข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าดังที่กล่าวมาแล้ว จำนวน

4 ชุด

5. นำแบบสอบถามทั้ง 4 ชุด ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบพิจารณารูปแบบ
เนื้อหา การใช้ภาษา ตลอดจนการให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
6. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริม-
ประสบการณ์ชีวิต และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่เข้าตัวอย่างประชากร เพื่อหาข้อบกพร่อง
ของเครื่องมือ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ นำไปใช้กับตัวอย่างประชากร
ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยนี้มีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการ การประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ออกหนังสือถึงหัวหน้าการประถมศึกษา อำเภอทุกอำเภอ เพื่อแจ้งให้ทราบและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปยังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอพร้อมหนังสือ ของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งแต่ละอำเภอได้ให้ศึกษานิเทศก์ เป็นผู้แจกและ รวบรวมให้ ผู้วิจัยไปเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง หลังจากแจกแบบสอบถามไปแล้วประมาณ 1 สัปดาห์ ใช้เวลาในการเก็บแบบสอบถาม 30 วัน ได้รับแบบสอบถามคืนทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามชุดที่ 1-3 ได้นำมาวิเคราะห์ดังนี้

ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาหาค่าความถี่ คิดเป็นร้อยละ แล้วเสนอเป็นตารางและความเรียง

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการเรียนการสอนสุขภาพอนามัยในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์-ชีวิต นำมาวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ คิดเป็นร้อยละ แล้วเสนอเป็นตารางและความเรียง

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการเรียนการสอนสุขภาพอนามัย ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นแบบปลายเปิด นำมารวบรวมสรุป แล้วนำข้อมูลมาประกอบ การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามชุดที่ 4 ได้นำมาวิเคราะห์ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับประสบการณ์ด้านสุขภาพอนามัยที่นักเรียนได้รับ วิเคราะห์โดยหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดค่าคะแนนออกเป็น 3 ค่า ดังนี้

ได้รับประสบการณ์มาก	มีค่าเท่ากับ	3
ได้รับประสบการณ์ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	2
ได้รับประสบการณ์น้อย	มีค่าเท่ากับ	1

ความหมายของช่วงคะแนน

2.56 - 3.00	หมายความว่า	ได้รับประสบการณ์มาก
1.56 - 2.55	หมายความว่า	ได้รับประสบการณ์ปานกลาง
1.00 - 1.55	หมายความว่า	ได้รับประสบการณ์น้อย

นำผลการวิเคราะห์ทั้งหมดมา เสนอ เป็นตารางและความเรียง

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการเรียนการสอนสุขภาพอนามัยในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นแบบปลายเปิด นำมารวบรวม โดยเรียงลำดับตามความถี่สรุปแล้วนำข้อมูลมาประกอบการอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าความถี่หาได้จากตารางแจกแจงความถี่
2. ค่าร้อยละ (Percentage)

$$P = \frac{n \times 100}{N}$$

P แทน ค่าร้อยละ

n แทน จำนวนความถี่ในแต่ละข้อ

N แทน จำนวนตัวอย่างประชากร

3. ค่ามัชฌิม เลขคณิต (\bar{X})

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

\bar{X} = มัชฌิม เลขคณิต

x = ค่าคะแนนของคำตอบ

f = จำนวนตัวอย่างประชากรที่เลือกคำตอบที่มีค่าคะแนน x

$\sum fx$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N = จำนวนตัวอย่างประชากร

(ประกอบ กรณีสุด 2525: 40)

4. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2}$$

S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

f, x และ N มีค่าเช่นเดียวกับข้อ 3

(ประกอบ กรรณสูต 2525: 51)